

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2010/68
Karar Sayısı : 2011/114
Karar Günü : 30.6.2011
Resmi Gazete: 23.7.2011 - 28003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Zile Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (c) bendinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Birlikte tehdit suçunu işledikleri iddiası ile sanıklar hakkında açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun itiraz konusu bendi de içeren 106. maddesi şöyledir:

“Tehdit

Madde 106- (1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikayeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) Tehdidin;

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2. maddesine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi hükmü uyarınca Haşım KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN ve Celal Mümtaz AKINCI'nın katılımlarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE,

7.12.2010 gününde karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kural, dayanılan Anayasa kuralı, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 5237 sayılı Yasa'nın 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasında düzenlenen tehdit suçunun kişinin hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelmesi ile malvarlığına veya başka bir kötülüğe yönelmesi ayrımının aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında terk edildiği, bu ayrımın terk edilmesi nedeniyle malvarlığına veya başka bir kötülüğe yönelmiş tehdit suçunda şikayetten vazgeçme olsa bile birden fazla kişi ile birlikte suçun işlenmesi durumunda sanıklara ceza verileceği, vahim nitelikte olan hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelen tehdit ile malvarlığına veya başka bir kötülüğe yönelmiş tehdidin aynı şekilde cezalandırılacağı ve verilecek cezanın adalet ve vicdan duygusunu zedeleyeceği belirtilerek itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasında bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişinin altı aydan iki yıla kadar hapis, malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit eden kişinin ise mağdurun şikayeti üzerine altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılacağı öngörülmüştür. İtiraz konusu kuralın da bulunduğu anılan maddenin (2)

numaralı fıkrasında ise tehdit suçunun nitelikli halleri sayılarak tehdidin silahla, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle, birden fazla kişi tarafından birlikte, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde kişinin iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilmiştir. Böylece anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında suçun temel şekli bakımından ikili bir ayırım yapılarak yaşam, vücut ve cinsel dokunulmazlığa yönelik tehditlerle, malvarlığı ve diğer değerlere yönelik tehditler, yaptırım ve muhakeme şartları bakımından farklı olarak ele alınmış olmasına karşın suçun nitelikli hallerinin sayıldığı (2) numaralı fıkrasında böyle bir ayırım yapılmamıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinde, ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerine ilişkin kurallar, ceza hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, etik değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak saptanacak ceza siyasetine göre belirlenir. Yasakoyucu, cezalandırma yetkisini kullanırken toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı, bunun hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımı ile karşılanacağı, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği konularında takdir yetkisine sahip olmakla birlikte, bu yetkisini kullanırken suç ve ceza arasındaki adil dengenin korunmasını da dikkate almak zorundadır. Ancak sadece suçun temel şeklini esas alarak ve suçun temel şekli için öngörülen ceza miktarlarını suçun nitelikli halleri ile kıyaslayarak suç ve ceza arasında adil denge bulunup bulunmadığı konusunda bir karar vermek sorunu tek yönlü ya da eksik olarak ele almak anlamına gelir. Bu nedenle suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının saptanmasında ceza miktarlarının kıyaslanması değil, o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar görenin kişiliği ile ona verilen zararın azlığı veya çokluğu, işlenme oranındaki azalma veya artış gibi faktörlerin de dikkate alınması gerekir.

Yasa'nın 106. maddesinin gerekçesinde, tehdit suçunda kişilerin huzur ve sükûnu ile karar verme ve hareket etme hürriyeti korunarak kişilerde güvensizlik duygusunun meydana gelmesinin engellendiği, suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâllerinde tehdidin kapsadığı korkutma gücünün ağırlığı ve yoğunluğu nedeniyle mağdurda ciddi kaygılar meydana geldiği ve suçun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde meydana gelen korkunun çok daha yoğun olacağı belirtilmiştir. Buna göre Yasakoyucunun, takdir yetkisine dayanarak ve meydana gelen neticeyi de dikkate alarak düzenlediği itiraz konusu kuralda hukuk devleti ilkesi ile çelişen bir yön bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (c) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 30.6.2011 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Haşim KILIÇ

Başkanvekili

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Başkanvekili

Serruh KALELİ

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Fettah OTO

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Alparslan ALTAN

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’la Anayasa’nın, Anayasa Mahkemesi’ni düzenleyen 146., 147., 148. ve 149. maddelerinde değişiklik yapılarak, Mahkeme’nin kuruluşu, görev ve yetkileri ile çalışma ve yargılama usulüne ilişkin yeni kurallar getirilmiş, ancak, değişikliğin, gerekli düzenlemeler yapıncaya kadar uygulanmasının sağlanabilmesi için geçici kurallara yer verilmediği gibi Anayasa’ya koşut olarak, Anayasa Mahkemesi’nin yargılama usulüne ilişkin yeni bir yasal düzenleme de yapılmamıştır.

Anayasa’nın 6. maddesinde “Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz”, 142. maddesinde de “Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi kanunla düzenlenir” denilmiş, değiştirilen 149. maddesinin beşinci fıkrasında ise Anayasa Mahkemesinin, kuruluşunun, Genel Kurul ve bölümlerinin, yargılama usullerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Buna göre, Anayasa’nın genel kural niteliğindeki 142. ve özel olarak Anayasa Mahkemesi’nin çalışma ve yargılama usulünü düzenleyen 149. maddesi uyarınca, Mahkeme’nin yargılama usulünün yasayla düzenlenmesi gereği Anayasal bir zorunluluktur. Yargılama usulü yasayla belirlenmeyen, bu bağlamda kaynağını Anayasa’dan almayan bir yetkiyle Mahkeme’nin çalışmasını sürdürmesi, belirtilen hukuksal durum karşısında olanaklı değildir.

Öte yandan, Anayasa’nın 149. maddesinin ilk fıkrasında, yer alan Genel Kurul’un Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az oniki üye ile toplanacağına ilişkin kural, toplantı alt sınırını gösteren bir yargılama usulü kuralı ise de bu sayının üstünde, özellikle çift sayı ile yapılan toplantılarda nasıl bir yol izleneceğini düzenlememektedir. Böyle bir durumla karşılaşıldığında, toplantının ertelenmesi, bir üyenin toplantıdan çıkması ya da benimsenecek farklı seçeneklerden birinin uygulanması konusunda yasal bir dayanak bulunmamaktadır. Bu seçeneklerden hangisi, uygulanırsa uygulansın dayanağını yasadan dolayısıyla Anayasa’dan almayan bir yetki kullanımı söz konusu olacaktır. Yargılama Usulü’nün Anayasa Mahkemesi tarafından belirlenmesi ise Anayasa’nın ihlâli sonucunu doğuracaktır.

Belirtilen nedenlerle Anayasa değişikliği uyarınca Mahkeme’nin, yargılama usulü yasa ile belirlenmeden yargısal faaliyetlerini sürdüremeyeceği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Esas Sayısı : 2010/68
Karar Sayısı : 2011/114

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Fettah OTO

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Celal Mümtaz AKINCI